

Raadsbrief

Datum 25-03-2026

Onderwerp Voortgang project Grip op Zorg
Versienummer 1.1

Portefeuillehouder Dorrit de Jong

Samenvatting

Deze raadsbrief informeert de raad over de voortgang van het project Grip op Zorg. Dit naar aanleiding van een toezegging van de portefeuillehouder in het Raadsthema-debat Sociaal domein op 24 februari 2025. Spoor 1 van het project Grip op Zorg heeft de resultaten van het project opgeleverd. Deze hebben geleid tot betere samenwerking en worden gecontinueerd. Naast informatie over spoor 1 wordt in de raad in deze brief geïnformeerd over spoor 2: het ruimtelijk instrumentarium, en de mogelijke meerwaarde van een vergunningsplicht voor Zwolle.

Bijlagen

1. Bestuurlijke intentieverklaring
2. Toolbox zorgfraude en zorgoverlast met bijbehorend stromenmodel
3. Vergelijkend onderzoek in Kampen

Openbaarheid

- Openbaar
 Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Resultaten van de regionale samenwerking van Zorgkantoor, DJI, Reclassering en de regio IJssel-Vecht
2. De resultaten van het onderzoek naar de effectiviteit van de vergunningsplicht in Kampen

En hiermee de toezegging van de portefeuillehouder in het Raadsthema-debat Sociaal domein op 24 februari 2025 als afgedaan te beschouwen.

Datum 05-03-2026

3. Inleiding

Met deze brief informeert het college uw raad over de voortgang van het project *Grip op Zorg*. Het project gaat uit van een integrale aanpak waarmee de balans in wijken wordt behouden, de leefbaarheid beschermt en de positie van bewoners en gemeente versterkt.

In de wijk wordt meer zorgoverlast ervaren doordat zorg en ondersteuning de afgelopen jaren meer thuis plaatsvinden. Door ambulantisering van de ggz en minder intramurale capaciteit wonen meer mensen met complexe problematiek in de buurt. Wachtlijden en krapte in zorg en ondersteuning maken dat hulp later start, waardoor problemen zichtbaarder worden in de leefomgeving. Dit vergroot de druk op inwoners, wijkteams, woningcorporaties en politie. Een snelle toegang tot passende zorg en hechte ketensamenwerking zijn nodig om overlast te beperken.

Het project richt zich op het verkrijgen van meer grip op zorgaanbieders binnen de Wet langdurige zorg en de Wet forensische zorg, waarop de gemeente beperkte directe sturingsmogelijkheden heeft.

Grip op Zorg bestaat uit twee sporen die parallel zijn ontwikkeld:

1. **Spoor 1: regionale samenwerking** – gericht op goede onderlinge afstemming tussen gemeenten, het Zorgkantoor, DJI en andere ketenpartners. Gericht op een samenwerking die effectief overlast en fraude tegen kan gaan.
2. **Spoor 2: verkenning van ruimtelijke instrumenten** – waaronder de mogelijke invoering van een vergunningsplicht voor zorgwoningen.

In deze brief wordt de voortgang op beide sporen toegelicht.

Kader

- [Zwolse agenda zorg en veiligheid 2025-2026](#)
- [Raadsbrief Grip op zorg d.d. 30 september 2024](#)
- [Beslisnota zorgwoningen en zorgelijke zorgaanbieders](#)
- [Opinienota zorgwoningen en zorgelijke zorgaanbieders](#) d.d. 20 juli 2023

Kernboodschap

Het project heeft de regionale samenwerking versterkt om zorgfraude en zorgoverlast aan te pakken. Spoor 1 heeft concrete instrumenten en een structurele samenwerking opgeleverd, waardoor de grip op zorgaanbieders is vergroot. De verkenning in spoor 2 laat zien dat een vergunningsplicht beperkt effectief is en veel capaciteit vraagt. Daarom kiest het college ervoor om de samenwerking verder te versterken in plaats van nieuwe regelgeving in te voeren.

Toelichting

Voortgang Spoor 1 Grip op Zorg: Regionale samenwerking

De gemeente Zwolle werkte afgelopen periode intensief samen met het Zorgkantoor, DJI, de Reclassering en regiogemeenten in IJssel-Vecht. Gezamenlijk zetten deze partijen zich in tegen zorgoverlast en zorgfraude in de regio. Er is veel draagvlak: de betrokken partijen herkennen het probleem van overlast en fraude in de zorg en onderschrijven de noodzaak om hierin samen op te trekken. Door de gezamenlijke inzet weten de partijen elkaar inmiddels beter te vinden en stemmen zij sneller en effectiever af bij casuïstiek.

Het brede draagvlak voor dit project is uniek. Een dergelijke samenwerking is niet eerder gerealiseerd in Zwolle, in de regio, en ook landelijk komt een dergelijke bereidheid tot samenwerking tussen deze partijen zelden voor.

De resultaten van deze samenwerking zijn:

1. **Een bestuurlijke intentieverklaring** (bijlage 3)

Datum 05-03-2026

In deze bestuurlijke bestuurlijke intentieverklaring spreken de betrokken ketenpartners expliciet hun gezamenlijke verantwoordelijkheid uit om zorgoverlast en zorgfraude aan te pakken. Door deze gezamenlijke inzet wordt geborgd dat signalen worden gedeeld, afspraken worden toegepast en structureel wordt samengewerkt aan een stevige en effectieve aanpak van zorgoverlast en zorgfraude.

2. **Een Toolbox met maatregelen** (bijlage 1A)
Deze Toolbox maakt het mogelijk om snel onderling contact te leggen en geeft duidelijkheid over wie op welk moment welke maatregel kan inzetten.
3. **Een stromenmodel** (bijlage 1B)
Dat op overzichtelijke wijze de stappen en mogelijkheden weergeeft voor verschillende situaties. Het model helpt betrokken professionals om gestructureerd te handelen.
4. **Extra structurele regionale afstemming elk half jaar**
Om de samenwerking te behouden is er structureel halfjaarlijks bestuurlijk overleg tussen het Zorgkantoor en de gemeente. Ook is een halfjaarlijks ambtelijk overleg over het zorglandschap in de regio. Dit is nadrukkelijk géén overleg voor individuele casuïstiek, maar juist bedoeld om met elkaar als ketenpartners het zorgaanbod in de regio te overzien en, indien nodig gezamenlijk op te treden bij buitensporige of zorgwekkende situaties.

De resultaten van het regionale project met de nieuwe manier van werken, zijn vastgesteld op het bestuurlijk overleg Wmo op 25 september 2025.

Spoor 2 vergunningsplicht

Naar aanleiding van het raadsdebat van 24 februari 2025 heeft de portefeuillehouder toegezegd onderzoek te doen naar de effectiviteit en invoering van de vergunningsplicht in Kampen. In bijlage 2 wordt een toelichting gegeven op dit onderzoek en gaan wij in op de volgende vragen:

1. Wat houdt de vergunningsplicht in?
2. Welke lessen zijn er uit Kampen te trekken?
3. Wat zijn de overwegingen voor Zwolle?

Samenvatting onderzoek Kampen

Uit het onderzoek blijkt dat gemeente Kampen voor een vergelijkbare opgave stond als Zwolle: namelijk het tegengaan van overlast bij zorgwoningen. In het daarvoor vastgestelde paraplubestemmingsplan is daarom een vergunningsplicht opgenomen voor zorgwoningen. Daarnaast is in de stadsdelen Brunnepe en de binnenstad, waar de meeste overlast werd ervaren, een volledige stop op nieuwe zorgwoningen ingesteld.

Uit gesprekken met de gemeente Kampen komt naar voren dat de invoering van de vergunningsplicht tot op heden nog geen aantoonbare resultaten heeft opgeleverd die wijzen op vermindering van de overlast. Kampen ervaart momenteel nog steeds overlast. Om die reden is de gemeente Kampen actief aangehaakt bij het regionale project 'Grip op Zorg', waarin meerdere gemeenten samenwerken om tot structurele oplossingen te komen voor overlast en zorgfraude. Dit laat zien dat de vergunningsplicht op zichzelf geen garantie is voor het oplossen van de problematiek en dat aanvullende inzet en samenwerking noodzakelijk zijn.

De ervaringen uit Kampen, laten zien dat een vergunningsplicht mogelijk een instrument is om regie te krijgen over het aantal, de spreiding en de aard van zorgwoningen. Dit vraagt wel om stevige uitvoeringsstructuur, juridische voorbereiding en voldoende inzet.

Conclusie voor de gemeente Zwolle

Eerder is in Zwolle reeds onderzoek verricht naar het invoeren van een vergunningsplicht. De conclusies en overwegingen uit deze onderzoeken blijven onverkort van kracht. De daarbij benoemde voor- en nadelen blijven derhalve van toepassing. Uw raad is hierover eerder geïnformeerd via de raadsbrieven van 20 juli 2023 en 30 september 2024.

Datum 05-03-2026

Een vergunningsplicht raakt niet alleen malafide aanbieders, maar ook zorgaanbieders die met goede intenties zorg leveren. Dit geldt zowel voor aanbieders in de Wet langdurige zorg (Wlz) als voor die binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het is belangrijk te beseffen dat een dergelijk instrument geen oplossing biedt voor de huidige overlastsituaties. Dit instrument heeft alleen effect op nieuwe aanvragen en locaties. Tegelijkertijd kan een vergunningsplicht ook binnen de Wmo ertoe leiden dat aanbieders te maken krijgen met extra barrières zoals bezwaar van omwonenden. Dit kan leiden tot vertraging of het niet doorgaan van initiatieven, waardoor het risico ontstaat op onvoldoende beschikbare zorgcapaciteit in de stad.

In Kampen zijn tot op heden geen aantoonbare voordelen gemeten van het invoeren van de vergunningsplicht. Dit hangt mede samen met het ontbreken van voldoende toezichtcapaciteit om te controleren of er geen nieuwe zorgwoningen zonder vergunning worden geopend en of bestaande zorgwoningen zich aan de vergunningsvoorwaarden houden. Het inzetten van dergelijke capaciteit zou in Zwolle gevolgen hebben voor de uitvoeringslast.

Gezien de zorgen over de uitvoeringslast, negatieve effecten en het beperkte bereik van het instrument acht het college het op dit moment niet noodzakelijk om over te gaan tot invoering van een vergunningsplicht. De resultaten van spoor 1 van het project Grip op Zorg geven vertrouwen in een betere samenwerking en efficiënte oplossing voor problematiek in de toekomst. We continueren de aanpak dan ook zoals ingezet.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

De aanpak Grip op Zorg komt voort uit signalen in wijken waar inwoners en professionals toenemende zorgoverlast ervaren. Door ontwikkelingen zoals ambulantisering van de ggz en langere wachttijden in de zorg wonen meer mensen met complexe problematiek zelfstandig in de wijk. Dit kan leiden tot druk op de leefbaarheid en gevoelens van onveiligheid bij bewoners.

Binnen het project is daarom nadrukkelijk ingezet op samenwerking met partners die betrokken zijn bij zorg, veiligheid en wonen. In de regionale samenwerking nemen onder andere gemeenten, het Zorgkantoor, DJI, de Reclassering en andere ketenpartners deel. Deze partijen herkennen gezamenlijk de problematiek en onderschrijven de noodzaak om samen op te trekken.

Aanverwante projecten die invloed hebben op Grip op Zorg zijn:

- Het project "Onvoorwaardelijk wonen" van de gemeenten in regio IJsselland in samenwerking met zorgpartijen, woning coöperaties en het zorgkantoor zorgt voor plekken om te wonen voor mensen waar de ervaren overlast minder is.
- Het convenant gegevensdeling en aanpak ernstige woonoverlast van 18 januari 2023 ondertekend door gemeente Zwolle, woning coöperaties en politie richt zich op het stoppen van woonoverlast door passende maatregelen te nemen, escalatie en strafbare feiten te voorkomen.
- De proef Samenwerking politie en zorg (voorheen bekend als Triage op straat) ondersteunt bij meldingen van verward gedrag door een zorgprofessional in te zetten die ter plaatse of vanuit het politiebureau direct passende zorg organiseert, zodat de politie zich kan richten op haar kerntaak en het aantal herhaalmeldingen vermindert.
- De Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE), helpt professionals in het sociaal domein om regie te voeren op casuïstiek en op het juiste moment op- of af te schalen, zodat escalatie wordt voorkomen en inwoners tijdig passende ondersteuning krijgen.

Het college zet zich met het project Grip op Zorg, in samenhang met andere lopende projecten op dit terrein, in om de overlast voor inwoners te verminderen. Deze gezamenlijke aanpak versterkt de effecten van de afzonderlijke projecten en draagt bij aan een hogere leefbaarheid binnen de gemeente.

Communicatie

Datum 05-03-2026

Niet van toepassing

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Financiën

De uitvoering van het project Grip op Zorg heeft plaatsgevonden binnen de bestaande budgetten.

Risico's

1. Bij trajecten waar meerdere organisaties betrokken zijn, kan het tijd kosten voordat resultaten zichtbaar zijn. Het kan het lijken alsof de aanpak minder effect heeft, terwijl de samenwerking in de praktijk vorderingen maakt om stap voor stap tot resultaten te komen. Dit heeft het risico in zich dat de indruk ontstaat dat de samenwerkingsafspraken geen of weinig effect hebben terwijl nog tijd nodig is om het effect te halen en te zien.
2. Het behouden van de samenwerking tussen partners vraagt blijvende inzet en afstemming. Binnen de organisatie is dit geborgd, maar het blijft belangrijk om hier in de planning en capaciteit voldoende ruimte voor te houden.

Vervolg

Nu het project Grip op Zorg wordt afgerond, zijn de samenwerking en het beheer van de ontwikkelde resultaten in de lijnorganisatie belegd. De opgeleverde instrumenten, zoals de toolbox en de overlegstructuren, worden beschikbaar gemaakt voor de uitvoering binnen de organisatie. Daarnaast wordt gemonitord hoe de samenwerking in de praktijk functioneert en in hoeverre de beoogde resultaten worden bereikt. Als daar aanleiding voor is, wordt uw raad geïnformeerd.

Openbaarheid

Deze brief is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer